

جنگل زدایی، تیشه به ریشه جنگل‌های اکوادور می‌زند

ترجمه: احسان زندی اصفهان*

به دلیل تغییرات آب‌وهوایی یک نتیجه غیرمنتظره بود. بدین صورت که گرچه برخی از گونه‌ها به شمال مهاجرت می‌کنند، بیشتر گونه‌ها پراکنش خود را به سمت جنوب (مناطق با اقلیم معتدل‌تر) متمرکز می‌کنند. هیلدبرانت معتقد است گونه‌های درختی در جوامع جدید اثرات ناشناخته‌ای را بر عملکرد و ثبات جوامع جنگلی آینده خواهند داشت. هم‌زمان، تغییر کاربری اراضی در ارتفاعات بالاتر آغاز می‌شود زیرا پرورش محصولات می‌مانند ذرت در آنجا راحت‌تر است. به نظر او، باید بین تهدیدات بالقوه ناشی از تغییرات آب‌وهوایی و جنگل‌زدایی تمایز قائل شده و برای برنامه‌ریزی کارآمد، لازم است اقدامات حفاظتی، اولویت‌بندی اقدامات با توجه به تهدیدها و نقاط ضعف و همچنین مشارکت مالکان خصوصی و جوامع محلی با جدیت در دستور کار قرار گیرد. طبیعت ایران: اثر انسان بر محیط پیرامونش بسیار بیش از پدیده‌های طبیعی مانند تغییر اقلیم است گرچه این پدیده نیز خود محصولی از دگرگونی‌های ایجاد شده توسط بشر در کره زمین است. به نوعی از بین بردن منابع طبیعی علاوه بر از دست رفتن بهترین و مفیدترین عناصر طبیعت برای خود انسان، عامل رخ دادن بیش‌ازپیش بلایا و متعاقب آن، خسارت وارد آمدن به ساکنان زمین است. مثال شاخصی که از این نوع یافته در ایران می‌توان نام برد رویشگاه‌های زاگرس است. گرچه اکنون تغییرات اقلیمی مانند کاهش یافتن بارندگی، رنج فراوانی بر دل زاگرس می‌گذارد اما، ما خودمان از چند دهه پیش، با تغییر کاربری و قطع درختان ریشه زوال را در زاگرس کاشته‌ایم.

<https://www.sciencedaily.com/releases/2018/02/180202112656.htm>

Journal Reference:

Carlos E. Mancho, Patrick Hildebrandt, Jorge Cueva, Carlos Iván Espinosa, Bernd Stimm, Sven Günter. Climate change versus deforestation: Implications for tree species distribution in the dry forests of southern Ecuador. PLOS ONE, 2017; 12 (12): e0190092 DOI: 10.1371/journal.pone.0190092

جنگل‌های گرمسیری در سراسر جهان در معرض خطر هستند و جنگل‌زدایی (تغییر کاربری به موضوعات مختلف) و تغییرات آب‌وهوایی دو مورد از تهدیدات اصلی به‌شمار می‌روند. اثرات مخرب جنگل‌زدایی در اکوادور نمود بیشتری یافته است. گرچه گرم شدن کره زمین احتمالاً باعث تغییر در پراکنش گونه‌ها می‌شود، جنگل‌زدایی منجر به از دست رفتن جنگل‌های خشک‌تر خواهد شد. بخش وسیعی از جنگل‌های خشک اکوادور در جنوب غربی آن در منطقه Tumbes-Choc-Magdalena واقع شده است. این جنگل‌ها علاوه بر تأمین محصولات چوبی و غیرچوبی، در ارائه خدمات مهم اکوسیستم مانند تنظیم تعادل آب و حفاظت از خاک نیز نقش دارند. اما این منطقه تحت تأثیر جنگل‌زدایی با هدف تغییر کاربری اراضی جنگلی به اراضی زراعی و چراگاه قرار دارد. این موضوع باعث تشدید اثرات منفی تغییرات آب‌وهوایی مانند افزایش دما می‌شود. یک گروه تحقیقاتی از دانشگاه فنی مونیخ (TUM) به سرپرستی هیلدبرانت (Hildebrandt) و با همکاری محققانی از اکوادور خسارت وارده بر اثر جنگل‌زدایی را با زیان ناشی از یک سناریوی تغییر اقلیم شدید مقایسه کردند. در این تحقیق، ۶۶۰ مجموعه داده در مورد ۱۷ گونه شاخص از جنگل‌های خشک در جنوب اکوادور ارزیابی و به‌منظور برآورد هر دو تهدید بالقوه، نرخ خسارت سالانه برای جنگل‌زدایی با تغییر اقلیم مقایسه شد. شایان ذکر است که این نتایج برای دیگر گونه‌های درختی و در مناطق دیگر تعمیم‌پذیر نیست. خسارت تغییر کاربری اراضی در سال‌های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۴، به‌ویژه برای زمین‌های کشاورزی و مرتعی، به‌طور متوسط ۷۱ کیلومتر مربع در سال برای همه گونه‌ها در منطقه مورد مطالعه برآورد شده است. این در حالی است که خسارت ناشی از سناریوی تغییر اقلیم تنها ۲۱ کیلومتر مربع در سال برآورد شد. البته در این تحقیق جا به‌جایی گونه‌های درختی در جهت‌های مختلف

* استادیار پژوهش، مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران